

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

408. An inimicitiae capitales, quas Episcopus in suo Episcopatu habet, sint sufficiens causa resignandi Episcopatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

non cogitur Episcopus, nisi ubi cum pertinaciter malis simul in ruinam trahantur simpliciores, qualiter D. Gregor. Nazian. scandalis & seditionis vitandæ gratiâ, quæ ob ejus benefacta exorta, sponte cessit Episcopatu. AA. *idem* *ll. cit.* Monet autem Paris. *n. 176.* quod quoties cogitur Episcopus renunciare scandali tollendi gratiâ, danda sit ei recompensa, unde possit honestè vivere, citans Feder. de Sents de *permut. benef. n. 40.*

8. Respondeo seprimò: Irregularitas causa est, ob quam Episcopus non solum potest petere cessionem, sed etiam cogi renunciare Episcopatu. Paris. *cit. q. 3. n. 117.* pro primo citans D. Tho. 2. 2. q. 185. a. 4. Gigg. de *resid. Episcop. c. 17. n. 20.* & *n. 179.* pro secundo citans Abb. in *c. ad supplicationem, n. 8. de renunc.* Jacobat. *tr. de concil. l. 9. a. 3. n. 25. &c.* Laym. *loc. cit. n. 10.* Pirrh. *loc. cit. n. 49.* juxta expressum textum *cit. n. nisi.* quia Episcopus, ut *ibid.* dicitur, irregularis non potest exercere ea, quæ sunt ordinis & officii Episcopalis; & quamvis superveniens post collatum beneficium irregularitas quæcunque non inducat privationem beneficii ipso jure, Paris. *n. 182.* citans Felin. in *c. inquisitionis, de accusat. Navar. in c. si quando, de rescrip. except. 10. n. 12.* & in *Man. c. 27. n. 250.* potest tamen ob irregularitatem privari. Paris. *n. 183.* citans Jo. And. Innoc. Cardin. in *c. cum in nostris, de concess. preb. & consequenter cogi ad renunciandum, Paris. n. 185.* citans D. Tho. *ubi antè, &c.* Porro procedit responsio, dum irregularitas est indispensabilis, seu talis, in qua Papa ordinariè dispensare non solet: v. g. si sit bigamus, seu qui duas uxores, vel unam viduam uxorem habuit. Laym. Pirrh. *ll. cit.* secus si irregularitas est dispensabilis v. g. defectus natalium; tunc enim Episcopus, licet non poterit (id est, non debuerit) defectum illum subterfere, si tamen & culpa latet (contracta nimirum per hoc, quod defectum illum tempore promotionis tacuit) & causa, id est, ipsa irregularitas, adeoque v. g. defectus natalium est occultus, non expedit, seu non debet ei licentia renunciandi concedi, sed potest (seu magis expedit, seu potius debet) cum eo, qui aliàs laudabiliter suum implevit officium (injunctâ ei competente penitentiâ) dispensari propter Ecclesiæ utilitatem; ita tamen ut cum nothis seu spuris, qui ex adulterio, vel alio damnato coitu nati sunt, vel cum Manzeribus, id est, qui ex scorto nati sunt, & vulgo quæsitè appellantur, quorum pater ignoratur, difficilius dispensetur, & facilius cum naturalibus, qui ex concubina seu simplice fornicatione nati sunt, *cit. c. nisi. §. persona verò,* & juxta illud Laym. *ad cit. §. Pirrh. cit. n. 46.* citans Gl. *ibid. v. causa.* & Abb. *n. 20.* Similiter Papa dispensabit, seu dispensare solet cum eo, qui ex delicto, v. g. homicidio occulto contraxit irregularitatem, & Episcopus factus est; non item, si delictum publicum seu notorium sit. Pirrh. *loc. cit.* Laym. *loc. cit.* & Th. *mor. l. 4. tr. 5. p. 5. c. 9.* & de *elect. Pralat. q. 176.* juxta Tridentinum *sess. 24. c. 6.*

Questio 406. An ex aliis causis præter sex illas jam expositas Episcopus possit Episcopatum resignare?

Respondeo negativam teneri apud Paris. *cit. q. 3. n. 201.* ab Host. in *cit. c. nisi cum pridem. n. 78.* Butrio *ibid. n. 5.* Fusc. de *visitat. p. 2. c. 28. n. 1.* Redoan. de *simon. p. 2. c. 13. n. 11.* Gigg. de *resid.*

Episcop. c. 17. n. 12. quibus accedit Laym. in *cit. c. nisi. §. verum.* Affirmativam teneri & dici veriorum, modò causa sit honesta & utilis, à Paris. *n. 203.* Pirrh. *loc. cit. n. 50.* probabilem dicit, quamvis in fine *hujus num.* addat, DD. tenere tanquam communiorem, quòd præter sex illas causas allatas non sit alia causa resignationis faciendæ vel concedendæ Episcopis, eò quòd, si quæ alia causa occurrant, videantur ad illas sex in jure expressas commòdè revocari posse, & hoc velle videantur AA. pro contraria citati. & *n. 51.* si Episcopus nullam ex dictis, vel quæ ad illas revocari possit, causam allegare valeat, non potest petere licentiam cedendi, sed Episcopale officium retinere debet; cum perpetuo matrimonii vinculo Ecclesiæ suæ sit obligatus. Affirmativam ex eo probat Paris. *cit. n. 203.* ex finalibus verbis citati textus. *c. nisi. quia verò in postulando cedendi licentiam institisti, tibi te duximus relinquendum, ut distinctis causis, propter quas cedere oporteat, si propter aliquam causam utilem & honestam in hujusmodi proposito perseveras, de licentia nostra cedas, alioquin cedendi licentiam auctoritate Apostolica tibi scias penitus esse interdictum, &c.* Neque ob stare videtur, quòd Papa in *cit. textu* permittat: *Verum si propter alias causas cessionem affectes, non est in hoc tibi postulanti favendum, cum hujusmodi postulatio videatur non esse discreta, &c.* eò quòd ea intelligenda solum de causis non justis nec honestis, sed indiscretis & illegitimis, cum in fine textus excipiatur causa justa & honesta, & sequentia declarent præcedentia. Paris. *n. 205.* & ex eo Pirrh. *cit. n. 50.* Neque etiam ob stare videtur, quòd sex solum causæ resignandi Episcopatu sunt assignatæ; nam cum hic videantur referri solum casus aliquot, tanquam qui frequentius occurrant, non excluduntur aliæ omnes causæ honestæ & utiles. Paris. *n. 207.* Pirrh. *loc. cit.* Adde, quòd inclusio unius non sit exclusio alterius, præcipuè, dum casus exclusus includitur aliâ viâ, uti sit in præteute per dicta verba finalia citati textus. Paris. *n. 206.* Verum, quæ sit causa utilis & honesta, debere remitti arbitrio judicis, ait Paris. *n. 208.* ex Nav. in *commentar. 4. de regular. n. 36.* Unde

Questio 407. in speciem An intemperies aeris & caliditas sit causa justa & honesta resignandi Episcopatum?

Respondeo affirmativè; si exinde incuratur periculum vitæ. *c. ad supplicationem de renunc. junctâ Gl. v. morari.* Pirrh. *cit. n. 50.* Paris. *cit. q. 3. n. 244.* citans Host. in *cit. c. ad supplicat. in princ.* Redoan. de *simon. p. 2. c. 13. n. 11.* Rebuff. in *pr. cit. de resign. expres. n. 2.* & multa huc congerens: ut quòd aeris intemperies sit justa causa non morandi in aliquo loco juxta Barth. excuset à residentia juxta Felin. in *c. accedens. il secundo. ut lite contest. n. 11.* Fusc. de *visitat. l. 2. c. 28. n. 9.* excuset citatum, tanquam locus non sit securus, ut Felin. *ubi antè n. 2.* excuset à cursu præscriptionis, ut Felin. in *c. cum non liceat. de prescrip. col. 6. &c.* Porro declarat hanc responsionem *n. 252.* si hujusmodi intemperies aeris sit in tota diocesi.

Questio 408. An inimicitia capitales, quas Episcopus in suo Episcopatu habet, sint sufficiens causa resignandi Episcopatum?

Respondeo affirmativè. Pirrh. *cit. n. 50.* Paris. *cit. q. 3. n. 253.* citans Fusc. *ubi antè n. 8.* Abb.

in c. ad supplicat. de renunc. n. 1. Butrium n. 2. Gl. v. morari. & ad hoc probandum congerens ferè eadem, quæ pro respons. præced. Quæ autem dicenda sunt inimicitia capitales, remittendum arbitrio iudicis ait, n. 258. Et inimicitias non præsumi, cum sint facti, facta autem non præsumantur, nisi probentur. Paris. n. 259. ac modos omnes probandi inimicitias deduci à Mascard, de probat. conclus. 368, per tot. Ampliatur responsio ab eodem Paris. n. 263, ut etiam procedat, si Episcopus non potest tutè sine mortis periculo ad Episcopatum accedere, eò quòd hæc sit iusta causa non residendi. citat pro hoc Abb. & Butrium ubi antè. Item, ut procedat, si tunc iusta causa resignandi Episcopatum, dum Episcopus premitur tyrannide tyrannorum, juxta eundem Paris. n. 264. citantem pro hoc c. 1. de renunc. & ibi. Hoff. n. 3. Quod ipsum tamen rectè limitat n. 265. quoties per alium possit saluti subditorum provideri, ut D. Tho. 2. 2. q. 185. a. 5.

Questio 409. An sit sufficiens causa resignandi Episcopatum ratio inspirationis divinæ, humilitatis & melioris vitæ, ac præcipue vitæ contemplativæ?

1. **R**espondeo ad primum negativè. Pirrh. loc. cit. n. 51. Paris. cit. q. 3. n. 227. juxta cit. c. nisi, ubi dicit Papa: Tu quomodo scis, quòd talis inspiratio sit cælestis, nimirum quæ à caritate & procuranda salute proximi, ad quam Episcopus est obligatus, avertit?

2. Respondeo ad secundum quoque negativè. AA. ijdem ll. cit. sic enim dicitur quoque cit. c. nisi, quòd si forsitan humilitatis causâ de culmine queris pontificali descendere, eo ipso videris malè erigere cervicem, quòd te nimis in resignandi proposito exhibeas pertinacem: quia tunc veram humilitatem custodias, cum & per eam locum sublimem fugies, & per obedientiam non dimittas. &c. & humilitas, quæ contra obedientiam erigitur, superbia est, ut Butrio apud Fagn. in cit. c. nisi. n. 12.

3. Respondeo ad tertium negativè. Pirrh. loc. cit. ex eod. c. nisi, ubi: quantumcumque autem quis fulgeat virtutibus, si caritatem (quæ maximè exercetur in Episcopali munere) non habeat, nihil habere censetur.

4. Respondeo ad quartum etiam negativè; nam, ut dicitur eod. c. nisi, licet vitæ contemplativa sit magis secunda & suavis, activa tamen magis fructifera & utilis est: quòd si vitæ contemplativa cum activa conjugatur, uti fit in statu Episcopali, præstantior est & perfectior exemplo Moylis, qui modò in montem ascendens gloriam Domini specularis est, modò verò descendens in castra, necessitatibus populi providit. Ideoque facilius conceditur, ut monachus seu contemplativus ad Prælaturam, videlicet Episcopatum ascendat, quàm ut præsul ad monachatum descendat, Pirrh. cit. n. 51. Laym. cit. c. nisi. n. 11.

Questio 410. An igitur non sit iusta causa resignandi Episcopatum ingressus religionis approbata, ut in ea securus propriae salutis vacetur?

1. **R**espondeo negativè. Paris. cit. q. 3. n. 233. citans Abb. in cit. c. nisi. n. 30. & 20. D. Tho. 2. 2. q. ult. a. 3. Majol. de irregul. l. 3. c. 6. n. 31. &c. Pirrh. ad cit. de renunc. n. 52. Less. de just. l. 2. c. 4 t.

n. 24. Laym. ad cit. c. nisi. n. 2. argumento c. suggestum. 7. q. 1. & cit. c. nisi. ubi dicitur: Facilius indulgetur, ut monachus ad presulatum ascendat, quàm præsul ad monachatum descendat. Item: si in hujusmodi cessione frugem melioris vitæ tibi promittis, scire debes non esse sanctificatio in utero (intellige Ieremiam) sanctiorem. Ex quibus satis colligitur, quòd ille Archiepiscopus volebat fieri monachus, & scripsit pro licentia; Innocentius III. autem illam denegat rescribens, postulationem non videri discretam. Paris. n. 233. Ratio etiam est, quòd melius sit, ut quis, postquam statum Episcopalem suscepit, seque obligavit ad suam subditorumque salutem procurandam, in eo statu perseveret, quamdiu muneri Episcopali satisfacere, & Ecclesiæ utiliter servire potest. Paris. n. 234. Laym. cit. n. 2. Pirrh. loc. cit. ex D. Tho. 2. 2. q. 185. a. 4. ad 1. quin & cum licitum non sit, de statu perfectiore (qualis est status Episcopalis respectu status religionis, ut D. Tho. loc. cit. a. 1. ad 2.) transire ad statum minus perfectum, quamdiu potest ea, quæ sunt status perfectioris, exequi; hoc enim esset retrosciscere, non licet Episcopo à statu Episcopali transire ad statum religionis, nisi alia subit causa, non secus ac licitum non est à statu religionis transire ad sæculum, aut à strictiore ad laxiorem religionem. Pirrh. loc. cit. Quòd si verò Episcopus non potest amplius utiliter præesse gregi suo, melius erit, petita licentiâ, Episcopatum deserere, & propriae salutis vacare. Paris. n. 240. Laym. Pirrh. ll. cit. juxta cit. c. nisi, ubi dicitur: modò proficere illis possis, etsi non omnibus, tamen multis. & D. Tho. l. cit. a. 4. ad 1. quin & ab Episcopatu transire poterit ad statum monachalem propter delictum & irregularitatem. Paris. n. 241. quod ipsum tamen intelligendum juxta dicta q. præced. vel etiam de delicto, ob quod depositus fuit ab Episcopatu, & detrusus in monasterium ad agendam penitentiam; in quo casu etiam ad Episcopatum redire non potest, juxta c. hoc nequaquam. 7. q. 1. & ibi Gl. v. alterius. Pirrh. loc. cit. Paris. n. 241. & 242.

2. Atque ex his sequitur primò, professionem religionis factam ab Episcopo sine licentiâ Papæ, nullâ aliâ causâ cogente, quàm studio propriae salutis, esse irritam, Laym. l. c. n. 3. citans Valent. to. 3. d. 10. q. 3. p. 4. Pirrh. cit. n. 53. eò quòd, ut iidem AA. Deus non acceptet professionem, quæ fit contra prohibitionem Ecclesiæ prohibentis, ne Episcopus Ecclesiæ cui obligatus est, deserat sine venia Papæ. Valida tamen erit professio, si Episcopus id egerit cum licentiâ Papæ, quamvis hic malè agat concedendo ex ista tantum causa Episcopo hanc licentiam, Laym. loc. cit. citans Suar. To. 3. de relig. l. 1. c. 20. n. 7. & ex eo Pirrh.

3. Sequitur secundò, votum Episcopi, qui adhuc præesse potest utiliter Ecclesiæ, voventis ingressum religionis, ut propriae salutis melius vacare possit; esse omnino irritum, eò quòd votum esse debeat de meliore bono, & de eo, quod Deo gratum est, profiteri verò religionem sit minus bonum, quàm officium Episcopale in eo, qui suscepto Episcopatu se obligavit Ecclesiæ, & ei adhuc utiliter præesse potest. Laym. loc. cit. n. 4. citans D. Th. ubi supra a. 5. ubi: quòd Episcopus, qui Ecclesiæ adhuc utilis est, retrocederet seu descenderet à perfectione, si religionem ingredi veller: Item Valent. ubi supra. Sor. de just. l. 10. q. 2. a. 4. Sed neque in tantum adhuc valere tale votum, in quantum talis eo edito obligatur ad aperendum hoc